

Stanovisko Výboru regiónov „Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou“

(2013/C 62/11)

VÝBOR REGIÓNOV

- konštatuje, že nekoordinovaný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, ktorý bol rýchlejší, než sa očakávalo, v mnohých krajinách spôsobil určité politické, regulačné a technické problémy pri prevádzkovaní energetických systémov. Na úrovni EÚ by sa mala viesť vážna diskusia o mechanizmoch a nástrojoch, ktoré sú vhodné na koordinovanú podporu obnoviteľných zdrojov energie;
- upozorňuje, že by sa mal vypracovať jednoduchý a účinný systém podpory rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, a to na základe spoločnej európskej stratégie. Na to, aby zabezpečila účinná a sociálne únosná transformácia je potrebná spoločná stratégia na vytvorenie trhovo orientovaných i regulačných mechanizmov;
- budúci mechanizmus podpory by mohol vychádzať z osvedčených postupov v oblasti politiky súdržnosti s cieľom podporovať výrobu a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj rozsiahlejšie zavádzanie nových technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie;
- je presvedčený, že v snahe stabilizovať súčasnú situáciu a vytvoriť dlhodobé stimuly pre investorov je nevyhnutné zabezpečiť väčšiu konzistentnosť medzi rozhodnutiami jednotlivých členských štátov. Jedným z nástrojov, ktorý by to mohol podporiť, je celoeurópsky systém podpory obnoviteľných zdrojov;
- domnieva sa, že je možné, aby kombinácia rôznych technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v regiónoch súčasne s novými spôsobmi riadenia výrobných a prenosových kapacít vďaka využívaniu technológií inteligentných sietí (*smart networks*) umožnila zosúladiť miestny dopyt po elektrickej energii s jej výrobou, čím by sa podstatne zvýšila bezpečnosť zásobovania energiou v regiónoch a zmenšila závislosť od dovozu energie z veľkej diaľky.

Spravodajca	Witold STĘPIEŃ (PL/ELS), maršálek Lodžského vojvodstva
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou
	COM(2012) 271 final

Stanovisko Výboru regiónov – Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNNOV

Úvod

1. Súhlasí s názorom Európskej komisie, že obnoviteľné energie sú významnou možnosťou diverzifikácie zásobovania energiou, zvýšenia európskej konkurencieschopnosti a vytvárania pracovných miest, ako aj plnenia záväzkov EÚ v oblasti klimatických zmien. Je tiež presvedčený, že sú nevyhnutné významné etapy pre energiu z obnoviteľných zdrojov na obdobie po roku 2020, aby zabezpečili, že sa energia z obnoviteľných zdrojov stane súčasťou európskeho trhu s energiou.

2. Domnieva sa, že jednou z hlavných príčin problémov pri rozvoji obnoviteľných zdrojov energie je to, že energetickej politike Európskej únie chýba dlhodobá vízia a koordinácia medzi krajinami, regiónmi a zainteresovanými stranami, v súlade so zásadou subsidiarity, a poukazuje aj na význam úlohy, ktorú pre dosiahnutie cieľov zohrávajú opatrenia v oblasti energetickej účinnosti. Súhlasí tiež s názorom Európskej komisie, že členské štáty by mali využiť už existujúce nástroje na podporu spolupráce medzi nimi a obchodovať s obnoviteľnými zdrojmi energie, a zdôrazňuje špecifickú úlohu, ktorú v tejto súvislosti môžu zohrať pohraničné regióny ako laboratória spolupráce.

3. Upozorňuje, že by sa mal vypracovať jednoduchý a účinný systém podpory rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, a to na základe spoločnej európskej stratégie. V súlade so zásadou subsidiarity by mal byť na európskej úrovni stanovený len všeobecný rámec, zameriavajúci sa osobitne na cezhraničné účinky. Budúci mechanizmus podpory by mohol vychádzať z osvedčených postupov v oblasti politiky súdržnosti s cieľom podporovať výrobu a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj rozsiahlejšie zavádzanie nových technológií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Zdôrazňuje význam úlohy, ktorú miestne a regionálne orgány musia zohrávať pri rozvoji a podpore riešení s využitím energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré musia byť založené na skúsenostiach a potrebách rôznych regiónov. Vyzýva preto Európsku komisiu a členské štáty, aby zástupcov miestnej a regionálnej úrovne zapojili do prípravy politických nástrojov na úrovni EÚ a do ich uplatňovania.

II. OZNÁMENIE EURÓPSKEJ KOMISIE

4. Súhlasí s Európskou komisiou, že na to, aby sa podarilo dosiahnuť výrazný nárast podielu energie z obnoviteľných

zdrojov, je potrebné zlepšiť systémy podpory. Ako vyplýva z analýzy Komisie, v dôsledku vysokých administratívnych a kapitálových nákladov sa často zvyšujú náklady na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, čo ohrozuje ich konkurencieschopnosť, najmä v počiatočných fázach. V oznámení sa poukazuje na to, že medzi systémami podpory jednotlivých štátov treba zabezpečiť koherentnosť, vďaka ktorej bude možné odstrániť narušenia na trhu s energiou. Postupné vystavenie výrobcov riziku trhových cien by malo zvýšiť konkurencieschopnosť technológií obnoviteľných zdrojov. Pre zníženie nutnosti dotovať vyspelé technológie má z dlhodobého hľadiska význam najmä dobre fungujúci trh s emisiami. Pre nové, menej vyspelé technológie však podpora bude potrebná. VR preto víta zámer EK, ktorá má v úmysle vypracovať usmernenia týkajúce sa najlepších postupov a skúseností získaných v tejto oblasti.

5. Zdôrazňuje, že rozhodujúcim faktorom úspechu jednotného trhu a integrácie energie z obnoviteľných zdrojov do energetickej siete je celkový rozvoj infraštruktúry. Zlepšenie energetickej infraštruktúry sa dá dosiahnuť prostredníctvom:

- investícií do distribučných sietí,
- modernizácie prenosovej infraštruktúry,
- investícií do prepojenia sietí, najmä medzi členskými štátmi a ich regiónmi,
- vývoja inteligentných rozvodných sietí,
- podpory decentralizovanej výroby energie/výroby energie v malom.

6. Konštatuje, že rozhodujúci význam pre podporu technologických inovácií a technologického rozvoja má financovanie výskumu a vývoja. Súhlasí s názorom Komisie, že osobitnú úlohu zohráva najmä výskum zameraný na technológie na získavanie energie z morí, akumuláciu energie a vyspelé materiály pre technológie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj rozvoj technológií na využívanie doteraz nevyužitých druhov biomasy. Hlavným príspevkom EÚ k rozvoju kľúčových energetickej technológií je strategický plán pre energetické technológie (SET) a budúci program pre výskum Horizont 2020. Zdôrazňuje význam úlohy, ktorú zohrávajú miestne

a regionálne orgány v oblasti spolupráce a pri podpore výskumnej infraštruktúry, ako aj ako verejní investori. V tejto súvislosti tiež pripomína, že zásadný význam financovania výskumu v tejto oblasti zo strany EÚ by mal byť primerane zohľadnený aj v prebiehajúcich diskusiách o viacročnom finančnom rámci EÚ.

7. Berie na vedomie analýzu Komisie o rôznom stupni otvorenosti a integrácie jednotlivých energetických trhov (vykurovanie a klimatizácia, doprava, elektrická energia a pod.). Súhlasí s názorom, že integrácia trhov môže uľahčiť novým aktérom, ako napríklad obnoviteľným zdrojom energie, vstup na trh, zdôrazňuje však zároveň, že otvorenie trhu samo osebe nie je zárukou zlepšenia účinnosti a zníženia cien, a že úspešné otvorenie si vyžaduje vhodné regulačné prostredie a dohľad na európskej úrovni, transparentnosť a informácie pre spotrebiteľov. Teší sa preto na ďalšie diskusie o návrhu Komisie o vnútornom trhu s energiou.

III. ROZVOJ OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV ENERGIE

Podiel energie z obnoviteľných zdrojov na spotrebe energie

8. Upozorňuje, že podiel energie z obnoviteľných zdrojov na spotrebe energie v EÚ v polovici roku 2012 predstavoval 12,4 % a v porovnaní s rokom 2008 vzrástol o 1,9 %, čo znamená, že EÚ je momentálne na dobrej ceste, aby splnila svoj cieľ do roku 2020 dosiahnuť 20 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov. Znamená to však tiež, že EÚ by mala byť ambicióznejšia a stanoviť si vyššie ciele, alebo aspoň cieľ 20 % pre každú členskú krajinu. Okrem toho bude aj po roku 2020 potrebné ďalšie úsilie, a EÚ by si mala čo najskôr stanoviť ako cieľ ambicióznejší míľnik, že do roku 2050 by mohlo 100 % energie pochádzať z obnoviteľných zdrojov.

Dotácie na obnoviteľné zdroje energií

9. Vyzýva, aby sa vytvorila riadna štruktúra a stanovili realistické ciele pre systém EÚ na obchodovanie s emisnými kvótami (ETS), ktorý mal fungovať ako systém nepriamej podpory obnoviteľných zdrojov energie.

Systémy podpory a trh s energiou

10. Súhlasí s názorom Komisie, že je potrebné zvýšiť konkurencieschopnosť obnoviteľných zdrojov energie na trhoch s energiou. Systémy podpory by mali byť vytvorené tak, aby podnecovali investorov rozvíjať obnoviteľné zdroje energie a zaručili ich efektívne fungovanie na konkurenčnom trhu s energiou. Systémy podpory by mali viesť k postupnému nahradeniu ostatných foriem energie, najmä tých, ktoré majú škodlivý vplyv na životné prostredie.

11. Je znepokojený tým, že niektoré zo systémov na podporu energie z obnoviteľných zdrojov môžu mať nežiaduce dôsledky, alebo ich niektorí producenti energie môžu zneužívať, čo by mohlo viesť k zvýšeniu cien energie z obnoviteľných zdrojov pre zákazníkov. Na to, aby sa predišlo takému zneužívaniu, je potrebná koordinovaná stratégia v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na úrovni EÚ, ktorá by využívala už existujúce nástroje európskej a národnej politiky hospodárskej súťaže.

12. Upozorňuje, že systém zelených certifikátov podobne ako systém garantovaných cien odstraňuje trhové riziká. Okrem toho systém certifikátov nemusí v niektorých krajinách fungovať po každej stránke správne. Rýchly nárast objemu energie z obnoviteľných zdrojov však spôsobuje, že počet certifikátov začína byť vyšší ako počet, ktorý je nutné si zakúpiť, čo vedie k prudkému poklesu cien certifikátov. Preto je nevyhnutné prehodnotiť ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a zodpovedajúcim spôsobom počet certifikátov upraviť.

13. Víta nový systém záruk pôvodu (*Guarantee of Origin*), určitý druh európskeho zeleného certifikátu, ktorý umožní obchodovať so zelenými certifikátmi vo všetkých štátoch Európskej únie, ktoré tento systém zavedú. Je však potrebné monitorovať situáciu, aby sa overilo, či je tento krok sám osebe dostatočný na to, aby odstránil nedostatky súčasných systémov.

Reakcie na nekoordinovaný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie

14. Konštatuje, že nekoordinovaný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, ktorý bol rýchlejší, než sa očakávalo, v mnohých krajinách spôsobil určité politické, regulačné a technické problémy pri prevádzkovaní energetických systémov. Na úrovni EÚ by sa mala viesť vážna diskusia o mechanizmoch a nástrojoch, ktoré sú vhodné na koordinovanú podporu obnoviteľných zdrojov energie. Na to, aby sa zabezpečila účinná a sociálne únosná transformácia, je potrebná spoločná stratégia na vytvorenie trhov orientovaných i regulačných mechanizmov.

15. Poukazuje na to, že je potrebné zoptimalizovať koordináciu tokov elektrickej energie medzi jednotlivými krajinami a regiónmi. Výrazný nárast podielu energie z obnoviteľných zdrojov na celkovom objeme vyrobenej energie si vyžaduje väčšiu koordináciu pri rozvoji sietí a ich prevádzkovaní, ako aj účinnú legislatívnu reguláciu prepojených energetických sústav, a to tak medzi jednotlivými krajinami a regiónmi, ako aj medzi kontinentálnou pevninou a ostrovmi a taktiež medzi samotnými ostrovmi.

16. Upozorňuje na to, že výroba energie z obnoviteľných zdrojov môže byť podporovaná v závislosti od miestnych energetických koncepcií. Tie musia obsahovať opatrenia na úsporu energie, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie a úspory zdrojov, a v maximálnej miere rešpektovať udržateľnosť.

Technické podmienky na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov

17. Upozorňuje na skutočnosť, že obnoviteľné zdroje energie sa pripájajú k energetickým sieťam, ktoré nie sú konštruované pre tento typ zdrojov energie. Rozsiahle využívanie energie z obnoviteľných zdrojov si bude vyžadovať vysoké náklady a veľa času na modernizáciu sietí, ktorých súčasný stav obmedzuje rozvoj obnoviteľných zdrojov. Možným riešením je zavedenie inteligentných rozvodných sietí a rozšírenie prepojení elektrických sietí medzi členskými štátmi EÚ, medzi regiónmi na pevnine a ostrovoch, ako aj medzi samotnými ostrovmi. Okrem toho je pre mnohé obnoviteľné zdroje energie, ako sú veterné elektrárne či fotovoltaiické články, príznačná veľká nestabilitosť. Preto je nevyhnutné zachovať nejaké rezervy elektrickej

energie v tradičných elektrárnach, rozvinúť vhodnú technológiu uskladnenia a podporiť pružnosť prostredníctvom usmernenia dopytu.

18. Konštatuje, že keby sa energia vo väčšej miere skladovala, podstatne by sa tým zlepšili podmienky fungovania elektroenergetickej sústavy s obnoviteľnými zdrojmi energie. Elektrickú energiu však technicky nie je možné skladovať priamo a systémy nepriameho skladovania prostredníctvom premeny elektrickej energie na chemickú (ako v elektrických batériách), alebo na kinetickú energiu (ako v prečerpávacích vodných elektrárnach) sú v súčasnosti veľmi drahé a možnosti ich širšieho využitia sú obmedzené. Na to, aby sa v elektroenergetických sústavách mohli vo väčšej miere používať obnoviteľné zdroje energie, sú potrebné nové technológie, najmä na ukladanie energie, ktoré by dokázali uskladniť 2- až 3-krát viac energie a za nižšie výrobné ceny. Technológie, ktoré menia prebytočnú elektrickú energiu na plyn („power to gas“) by mali byť ďalej rozvíjané, keďže ponúkajú mnoho výhod. Umelo vyrobený plyn môže využívať existujúcu sieťovú a skladovaciu infraštruktúru. Výbor regiónov zastáva názor, že by sa mal zintenzívniť výskum nových technológií skladovania energie, aby sa uľahčilo širšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie na výrobu elektriny.

19. Zdôrazňuje, že absencia infraštruktúry umožňujúcej účinne využiť obnoviteľné zdroje energie na európskom kontinente, ako napríklad veterné farmy v Severnom mori a solárne zariadenia v oblasti okolo Stredozemného mora a v severnej Afrike znamená, že je potrebné vo veľkom rozsahu investovať do európskych elektroenergetických diaľnic. Pri rozširovaní európskych energetických diaľnic by mali byť rešpektované prísne environmentálne podmienky a mali by sa povinne zapojiť príslušné zainteresované regióny. Okrem toho by sa mali vybrať spôsoby podpory s čo najmenším rušivým vplyvom a mala by sa zohľadniť aj možnosť podzemných trás. Okrem toho treba zohľadniť, že už súčasnú európsku elektroenergetickú sieť, ktorú riadi Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrickú energiu (ENTSO-E) a ktorá sa tiahne od Portugalska po východnú hranicu Poľska a od Dánska po balkánske krajiny, je potrebné vylepšiť, aby bola schopná uspokojiť nové požiadavky, ktoré vznikajú v dôsledku väčšej európskej energetickej integrácie. Podporuje preto budovanie nových vedení jednosmerného prúdu, ktoré by mohli pomôcť zlepšiť spoľahlivosť prevádzkovania európskej siete a znížiť straty energie počas prenosu.

Zabezpečiť, že energia z obnoviteľných zdrojov je udržateľná

20. Poukazuje na to, že rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov musí prebiehať tak, aby bol úplne udržateľný. Pri rozvoji existujúcich systémov s cieľom zabezpečiť ich udržateľnosť, alebo pri vytváraní nových, je potrebné dbať na to, aby nevytvárali nové prekážky rozvoju trhu s energiou a palivom. Mali by sa v plnej miere využiť existujúce prístupy a systémy. Hlavný význam pri rozvoji obnoviteľných zdrojov energie má úsilie zabezpečiť, že bioenergia je neutrálna z hľadiska emisií CO₂.

IV. NOVÝ SYSTÉM PODPORY PRE OBNOVITEĽNÉ ZDROJE ENERGIE

21. Poukazuje na to, že by bolo vhodné, keby Európska komisia vykonala analýzu, ktorá by viedla k vytvoreniu nových

systémov podpory pre obnoviteľné zdroje energie, ktoré by koordinovala Európska únia, pričom by sa mali zohľadniť skúsenosti a osvedčené postupy členských štátov a regiónov. Vďaka takémuto prístupu by sa mohli stanoviť celoeurópske ciele a opatrenia na ich dosiahnutie. Nový systém by sa mal týkať právnych, hospodárskych, technických a sociálnych aspektov.

22. Domnieva sa, že pre európsky systém podpory obnoviteľných zdrojov by mali byť príznačné tieto hlavné črty:

- vytvorenie celoeurópskeho fondu na podporu obnoviteľných zdrojov energie,
- koordinácia systémov podpory obnoviteľných zdrojov energie na európskej úrovni a zabezpečenie ich vzájomnej kompatibility,
- posilnenie úlohy regiónov pri pridelovaní podpory na obnoviteľné zdroje energie a zlepšovaní sociálnej osvetly,
- optimálne využívanie technológií obnoviteľných zdrojov energie v závislosti od ich dostupnosti v regiónoch,
- viacúrovňový prístup: európsky v prípade veľkých zariadení a národný a regionálny v prípade malých zdrojov a mikrozdrojov,
- udeľovanie dotácií alebo iných foriem podpory na investície v takej výške, ktorá obnoviteľným zdrojom energie umožní v plnej miere sa zapojiť do konkurenčných trhov s energiou,
- podpora úsilia o energetickú nezávislosť,
- podpora na rozvoj energetických sietí a inteligentných sietí, ktorá umožní širšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie,
- zlepšenie fungovania obnoviteľných zdrojov energie v inteligentných energetických sieťach prostredníctvom podporovania „balíkov“: obnoviteľné zdroje energie a skladovanie energie,
- solidárne znášanie nákladov na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie európskou spoločnosťou, v optimálnej miere.

Celoeurópsky fond na podporu rozvoja obnoviteľných zdrojov energie

23. Konštatuje, že niektoré členské štáty začali v snahe zmierniť rýchly nárast cien elektrickej energie, ktorý podľa nich v niektorých prípadoch a do určitej miery vyplýva z nesprávneho fungovania súčasných systémov podpory obnoviteľných zdrojov energie, zavádzať obmedzenia v súvislosti s podporou obnoviteľných zdrojov energie. Takéto krátkodobé politické opatrenia ukazujú, že nestabilné právne rámce, nekoordinovaná politika v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na úrovni EÚ a s nimi súvisiace veľké regulačné riziko môžu mať negatívny vplyv tak na životné prostredie, ako aj na trh s energiou.

24. Je presvedčený, že v snahe stabilizovať súčasnú situáciu a vytvoriť dlhodobé stimuly pre investorov je nevyhnutné zabezpečiť väčšiu konzistentnosť medzi rozhodnutiami jednotlivých členských štátov. Jedným z nástrojov, ktorý by to mohol podporiť, je celoeurópsky systém podpory obnoviteľných zdrojov. Okrem toho má obrovský význam zníženie štátnych dotácií na fosílnu palivá a odstránenie iných opatrení, ktoré bránia investíciám do obnoviteľných zdrojov energie.

25. Zdôrazňuje, že vzhľadom na to, že uskutočnenie energetickej revolúcie sú naliehavo potrebné investície (odhaduje sa, že v celej EÚ bude do roku 2030 potrebné investovať 1 bilión EUR), ako aj na to, že väčšina investorov najmä v súčasnej situácii nie je ochotná podstupovať žiadne riziká, je potrebné využiť existujúce finančné zdroje (ako je Kohézny fond EÚ, príjmy z revidovaného systému ETS, inovatívne finančné nástroje na rôznych úrovniach, zisky z inštalovaných kapacít). Možno bude potrebné prehodnotiť využitie projektových dlhopisov na projekty obnoviteľných zdrojov energie, s cieľom poskytnúť finančné zdroje na výskum a vývoj a investičný kapitál pre obnoviteľné zdroje energie.

26. Domnieva sa preto, že dotácie na obnoviteľné zdroje energie by mali byť skoorinované na úrovni Európskej únie i medzi členskými štátmi, pričom by sa mali zohľadniť skúsenosti a osvedčené postupy členských štátov a regiónov, čo by umožnilo znížiť investičné riziko a vytvárať nové podnety na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie.

Posilnenie úlohy regiónov pri pridelovaní podpory na obnoviteľné zdroje energie

27. Zdôrazňuje, že niektoré súčasné systémy podpory uplatňované na úrovni členských štátov nie vždy dobre zohľadňujú regionálne špecifiká. Často sa stáva, že obnoviteľné zdroje energie sú umiestnené ďaleko od koncových užívateľov, a preto je nevyhnutné vybudovať rozsiahle prenosové a distribučné siete. Nedostatočne rozvinutá prenosová infraštruktúra je jedným z hlavných obmedzení, ktoré bránia rýchlemu rozvoju obnoviteľných zdrojov energie.

28. Je pevne presvedčený, že posilnením úlohy regiónov by sa dosiahla väčšia súčinnosť a zároveň by sa optimalizovali náklady na rozvoj sieťovej infraštruktúry. Preto je také dôležité, aby boli regióny viac zapojené do podpory obnoviteľných zdrojov energie a pomáhali nasmerovať prostriedky určené na podporu obnoviteľných zdrojov do regiónov a k výrobcom energie z obnoviteľných zdrojov. Systém podpory obnoviteľných zdrojov energie by mal využívať aj poznatky regiónov a podnecovať regióny, aby pracovali spoločne.

Optimálne využívanie technológií obnoviteľných zdrojov v závislosti od ich dostupnosti v regiónoch

29. Je presvedčený, že v rámci regiónov je dôležité určiť najlepšiu kombináciu (mix) technológií obnoviteľných zdrojov, t. j. napríklad skoorinovať rozvoj veterných a solárnych elektrární s elektrárnami využívajúcimi bioplyn a biomasu alebo geotermálne zdroje, a najmä technológie umožňujúce využiť na výrobu elektrickej energie zemské teplo. Preto by sa mal, všade tam, kde je to technicky možné, tento vyrobený bioplyn začleniť do existujúcich sietí zemného plynu s cieľom presadzovať tieto postupy.

30. Domnieva sa, že je možné, aby kombinácia rôznych technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v regiónoch súčasne s novými spôsobmi riadenia výrobných a prenosových kapacít vďaka využívaniu technológií inteligentných sietí (*smart networks*) umožnila zosúladiť miestny dopyt po elektrickej energii s jej výrobou, čím by sa podstatne zvýšila bezpečnosť zásobovania energiou v regiónoch a zmenšila závislosť od dovozu energie z veľkej diaľky.

31. Zdôrazňuje, že regióny musia zohrávať mimoriadne dôležitú úlohu pri zriaďovaní a rozvoji mikrozariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a musia podporovať zvýšenie počtu výrobcov-spotrebiteľov, t. j. odberateľov, ktorí nielen odberajú energiu, ale ju aj vyrábajú pre svoju vlastnú potrebu alebo pre potreby svojich najbližších susedov. Vďaka rozšíreniu počtu výrobcov-spotrebiteľov v oblasti energetiky by sa mohli nielen obmedziť celkové náklady na výrobu a dodávky energie, ale tiež rozvinúť nové spôsoby spotreby a výroby energie z obnoviteľných zdrojov. VR rozhodne podporuje výrobu energie na regionálnej úrovni pre verejný a súkromný sektor, vrátane domácností.

32. Upozorňuje, že rovnako dôležitú úlohu zohrávajú regióny aj pri rozvoji kogenerácie. Táto technológia, pri ktorej sa súčasne vyrába elektrická energia aj teplo, umožňuje využiť primárnu energiu paliva až na takmer 90 %. Úlohou regiónov môže byť skoorinovať rozvoj kogenerácie so zreteľom na existujúce teplárenské siete a miesto určenia nových investícií v regióne. Európska únia by mala vytvoriť príslušné rámcové podmienky na podporu, aby sa dosiahlo, že prevádzkovanie týchto vysoko účinných zariadení bude pokrývať náklady.

Koorinovaná činnosť na rôznych úrovniach: systém podpory na úrovni EÚ, ktorý obnoviteľným zdrojom energie umožní stať sa konkurencieschopnými a rozvíjať obnoviteľné zdroje energie na regionálnej úrovni

33. Konštatuje, že súčasné systémy poskytovania dotácií na obnoviteľné zdroje energie umožňujú len v obmedzenom rozsahu plánovať rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov, a že v mnohých prípadoch nie sú na prevádzkovateľov kladené žiadne nároky.

34. Preto sa domnieva, že nový systém poskytovania dotácií na obnoviteľné zdroje energie by mal byť predvídateľný a objem prostriedkov vyčlenený na dotácie na obnoviteľné zdroje energie by mal byť známy a stanovený na viacero rokov dopredu tak, aby zodpovedal cieľom v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Tento systém by sa mal prispôbiť všetkým technológiám, pričom by mal zohľadniť ich životaschopnosť a stupeň vyspelosti a disponovať potrebnou flexibilitou, ktorá umožní reagovať na signály trhu v každom štáte.

35. Poukazuje na to, že úloha miestnych a regionálnych aktérov by mala byť rozšírená tým, že sa miestne poznatky využijú pri určovaní výšky investičných nákladov a výšky potrebnej podpory, aby výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov boli neskôr schopní pôsobiť európskych trhoch s energiou.

36. Zdôrazňuje, že rozvoj stredísk na podporu obnoviteľných zdrojov energie v regiónoch pomôže zvýšiť zamestnanosť a podnikníi poskytovať rôznych typov školení nevyhnutných pre investorov a firmy, ktoré sa zaoberajú inštaláciou a zapájaním do siete. Okrem toho sa rozvojom miestneho know-how podporí výskum v oblasti regionálneho rozvoja obnoviteľných zdrojov. Takýto výskum by mohol byť súčasťou výskumu, ktorý sa uskutočňuje na európskej ako aj na národnej úrovni.

37. Upozorňuje, že rozvoj obnoviteľných zdrojov energie v mnohých prípadoch obmedzuje nedostatočne rozvinutá distribučná sieť, prenosová sústava a prepojenie sietí medzi členskými štátmi EÚ, medzi regiónmami na pevnine a ostrovoch, ako aj medzi samotnými ostrovmami. Odstránenie týchto obmedzení si vyžaduje dvojsmerné úsilie: rozvoj existujúcej siete a jej modernizáciu, ako aj moderné riadenie siete a usmerňovanie odberateľov a výrobcov elektrickej energie, ktorí sú na sieť pripojení. Okrem toho je pri ďalšom rozvoji sietí potrebné integrovať aj technológie uskladnenia, keďže zariadenia na uskladnenie znižujú potrebu ďalšej kapacity siete a môžu poskytnúť aj potrebnú vyrovnávaciu energiu. Využívanie plynovej siete rozvojom „power to gas“ zariadení by sa tiež malo zväziť ako jedna z možností.

38. Okrem toho sa domnieva, že je nevyhnutné vyčleniť časť finančných prostriedkov na rozvoj distribučnej siete, prenosovej sústavy a prepojenia sietí medzi členskými štátmi EÚ, medzi regiónmami na pevnine a ostrovoch, ako aj medzi samotnými ostrovmami. Systém podpory by mal zohľadňovať simultánnu a skoordínovanú podporu na rozvoj sietí a inštaláciu obnoviteľných zdrojov energie. Vďaka tomu sa budú môcť efektívnejšie využívať pridelené prostriedky a miestni prevádzkovatelia sietí a výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov ako aj výrobcovia-spotrebitelia budú môcť vzájomne spolupracovať. Takáto spolupráca medzi prevádzkovateľmi sietí a výrobcami energie z obnoviteľných zdrojov, podnietená koordinovaným pridelovaním prostriedkov podpory, pomôže odstrániť jeden z nedostatkov súčasného systému, ktorým je práve nedostatočná spolupráca prevádzkovateľov sietí a výrobcov.

Obmedzenie výkyvov vo výrobe energie z obnoviteľných zdrojov prostredníctvom podporovania „balíkov“: obnoviteľné zdroje energie a skladovanie energie

39. Pripomína, že výroba energie z obnoviteľných zdrojov v prípade mnohých technológií závisí od vonkajších podmienok, ako je sila vetra či intenzita slnečného žiarenia. To obmedzuje zvýšenie kapacity zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Zlepšenie činnosti obnoviteľných zdrojov energie sa dá dosiahnuť tak, že sa vytvoria klastre obnoviteľných zdrojov energie, kde by sa využívali rôzne druhy technológií, ako sú: veterné elektrárne, fotovoltaické solárne elektrárne, elektrárne na biomasu a bioplyn, ako aj elektrárne využívajúce geotermálne zdroje energie a technológie uskladňovania energie, a to s pomocou inteligentných sietí.

Solidárne znášanie nákladov na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie európskou spoločnosťou

40. Zastáva názor, že rozvoj systémov výroby energie z obnoviteľných zdrojov nemôže byť individuálnym cieľom jednotlivých členských štátov. Tento rozvoj je spätý s realizáciou požiadaviek politiky v oblasti klímy, ako aj podpory rozvoja moderných technológií a zlepšenia bezpečnosti európskeho zásobovania energiou vďaka odstráneniu závislosti od vonkajších dodávok energie. Tento spoločný celoeurópsky cieľ by sa mali usilovať dosiahnuť všetky úrovne riadenia spoločne a koordinovane. Zároveň je dôležité nespustiť zo zreteľa možnosť prechodu na 100 % energie z obnoviteľných zdrojov a zabezpečiť, aby netradičné alebo iné formy energie, ktoré sa môžu zdať alternatívou, ale nie sú obnoviteľné, a teda ani udržateľné a nenahrádzajú konvenčné fosílné palivá, neodvádzali pozornosť a zdroje od potrebných zmien v oblasti obnoviteľných zdrojov energie.

41. Upozorňuje, že nekoordinovaná činnosť môže mať neželané dôsledky, ako napríklad zníženie bezpečnosti zásobovania či neodôvodnené zvyšovanie cien, ktoré vyvolajú negatívny postoj verejnosti a spôsobia, že obnoviteľné zdroje energie stratia podporu občanov. Túto situáciu by mohli zlepšiť verejné diskusie a transparentný proces politického rozhodovania, ako aj informačné kampane pre verejnosť, ktoré by boli zamerané na potrebu racionálneho využívania energie a existencie nových modelov spotreby a udržateľnej výroby energie.

V Bruseli 1. februára 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO